

SZAKVÉLEMÉNY

Gáspár György (Pécs, 1976) képzőművész 14, azaz tizennégy műalkotásának értébecsléséhez a MNB-Ingatlan Kft. (Székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.) számára.

Ez a dokumentum 15 számozott oldalból áll.

A handwritten signature in blue ink is written over a circular stamp. The stamp contains the following text: "Kaszás Gábor" at the top, "művészettörténész" in the middle, and "010933" at the bottom. The signature is a stylized, cursive script.

I. A kollekcióban szereplő alkotó helye és jelentősége a kortárs képzőművészeti szcénában, valamint a felajánlott művek jellege és állapota

Az MNB-Ingatlan Kft. számára (székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.), a Viltin Galéria által (székhely: 1061 Budapest, Vasvári Pál utca 1.) felajánlott kollekció Gáspár György (Pécs, 1976.) 14, azaz tizennégy alkotásából áll. Gáspár a mai magyar képzőművészeti szcena közepgenerációjának biztos referenciákkal rendelkező tagja. A hazai kortárs művészeti színtér ismert alakja, aki nemcsak a magyar kulturális közegben – a nyilvánosság különböző rétegeiben, illetve a kortárs magángyűjtemények struktúrájában – foglal el fontos helyet, hanem immár több nemzetközi tekintetben is jelentős tematikus, illetve csoportos kiállításon, valamint kortárs művészeti vásáron képviselte hazánkat. Generációjának egyik legnagyobb tehetségű figurája, akit 2017 óta a Viltin Galéria képvisel.

Gáspár György 2003-ban diplomázott a Magyar Iparművészeti Egyetem szilikát szakán, 2013 és 2016 között pedig részt vett a Pécsi Tudományegyetem szobrász DLA képzésén. Egyetemista éveitől folyamatos jelen van mind a hazai, mind pedig a nemzetközi művészeti szcénában. Egyéni és csoportos kiállítási nyomán pedig, művei jelentős hazai és nemzetközi gyűjteményekben is fellelhetők **(lásd 1. melléklet).**

Objektjeivel, Gáspár az üvegművészet mediális és műfaji határterületeinek vizsgálatára, valamint újraértelmezésére törekszik. A hagyományosan iparművészeti műfajként elkönyvelt üveg képzőművészeti lehetőségeit kutatja, egyrészt a dizájn fogalmának újszerű megközelítésével, másrészt a két- és háromdimenziós ábrázolási sémák ötvöztetésével. Alkotásai az op-art, főként Victor Vasarely kétdimenziós festészeti nyelvezetét aktualizálják, miközben a minimal art ipari karakterű, szeriális látványvilágát is megidézik. Munkássága egyrészt Jesús Rafael Soto és Donald Judd műveivel, valamint a magyar struktúraelvű-geometrikus művészet hagyományaival – főként Moholy-Nagy László, Nicolaus Schöffer alkotásaival – illetve a neoavantgárd mediális kísérleteivel állíthatók párhuzamba. A két és három dimenzió között „oszilláló” alkotásai az op-art, a kinetikus művészet és a konstruktív-konkrét festészet alkotásmódjával mutatnak szoros rokonságot.

Az MNB-Ingatlan Kft. számára felajánlott kollekció Gáspár György elmúlt három évben készült alkotásaiból áll (lásd: 2. melléklet). E friss munkáinak formavilágát a 20. század konstruktív-konkrét és az op-art irányzataiból, valamint – a Bauhauson keresztül – a modern designból meríti. Műveinek egyediségét elsősorban az adja, hogy objektjei nem hordozzák a 20. századi iparművészet funkcionálisizmusát, helyette inkább napjaink formalizmusba fulladó tárgykultúráját ironizálják. Rámutat korunk tárgyfetisizmusára, valamint a technika racionális logikájától lassan eltávolodó formatervezés sokszor öncélú, és öngerjesztő jelenségeire.

Gáspár formakészlete részben saját ifjúkorának kollektív élményvilágából, a Lego és a Playmobil univerzális szerelőegységeiből, részben pedig különféle múzeumi szemléltető eszközökből – tablók műszakirajzaiból, ipari műtárgyak makettjeiből, azok térszelvényeiből – ered. Utalva ezzel korunk mesterségesen felépülő univerzális szabványvilágára, napjaink társadalmának egyre inkább uniformizálódó életmódjára, valamint ezek szemléletformáló tényezőire is.

Motívumkészleteit a művész egy szigorú, de nyitott, minden pontjában ellenőrizhető geometrikus alapelemekből építkező üvegstruktúrába ágyazza. Színes üvegtáblák visszakaparásával, vagy azok csőtollal történő megrajzolásával kétdimenziós táblaképeket készít. Ezek egymásra helyezésével és összeragasztásával – a transzparencia és a fénytörés törvényszerűségeit kihasználva – szoborként is

értelmezhető, körbejárható háromdimenziós művek vagy reliefek születnek. A művész fő célja nem az egymásra rétegzett üveglapokkal történő illúziókeltés, sokkal inkább a téri élmény analízise. Figyelmének középpontjában tehát nem a térgenerálás, a szerkezet és a konstrukció, valamint a potenciális illúzió-keltés áll, hanem inkább a tekintet biológiai-fizikai mechanizmusainak elemzése.

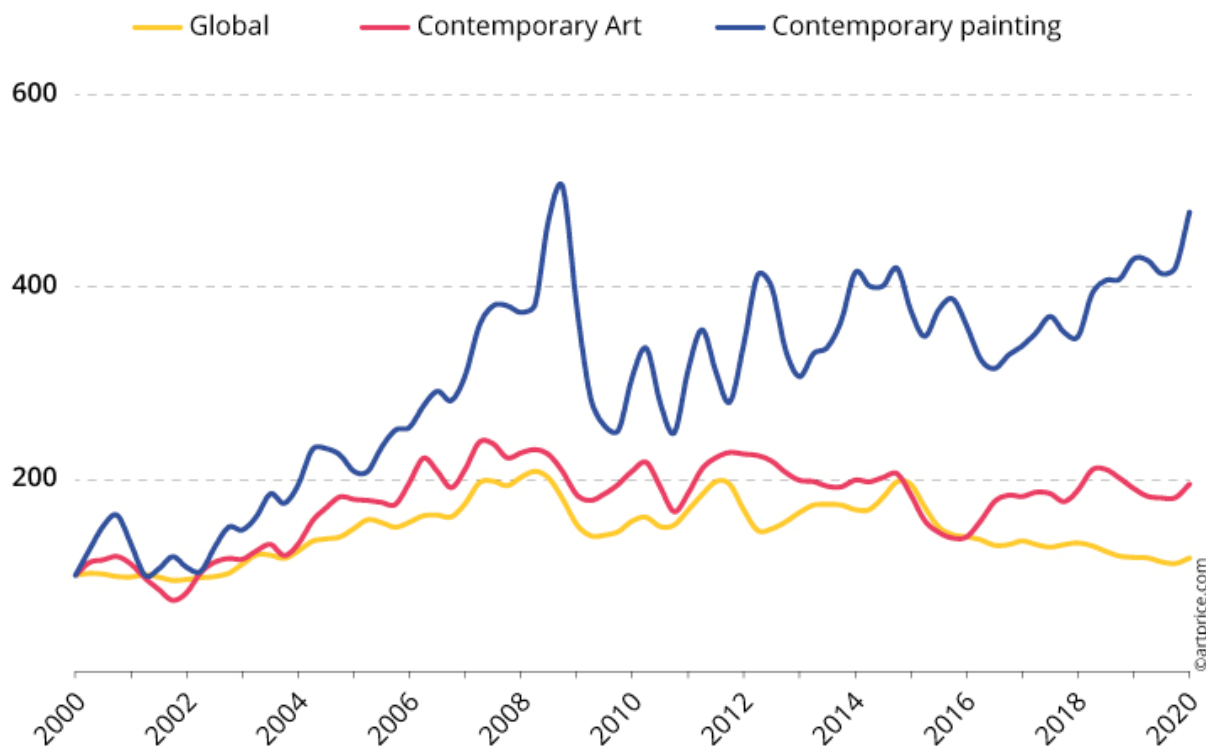
Gáspár deduktív, illetve narratív módon kapcsolja össze alkotásainak „öncélú” dizájn jellegét, valamint a két- illetve háromdimenzió játékát. Művei nem a klasszikus konstruktivizmus, vagy a neoavantgárd reduktív szemléletére épülnek, inkább pszeudo-funkcionális tárgyak, melyek a humort sem mellőzve, ironikus módon mutatják be a posztkapitalista nyugati kultúra szimulákrumokra épülő univerzális világát.

A fenti stilisztikai szempontok figyelembevételével kijelenthető, hogy a 2. mellékletben szereplő 14, azaz tizennégy alkotás minden kétséget kizárólag Gáspár György (Pécs, 1974.) eredeti, sajátkezű alkotása. A művek állapota kifogástalan, azok sem a művész, sem más restaurátor beavatkozását nem igénylik. (Az egyes darabok pontos állapotleírását lásd a 2. mellékletben.) Az alkotások a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 71. § 2. bekezdése a.) pontja szerinti védettségű, valamint c.) és d.) pontja szerinti lopott és csempészett kulturális javakról vezetett nyilvántartásokban nem szerepelnek. (lásd 3. melléklet)

II. A piaci környezet

2000-ig az 1945 utáni európai és tengeren túli művészet műkereskedelmi helyzete közel azonos volt a régi mesterek, a 19. századi és a klasszikus modern művészet megítélésével. Ekkor indult be az a folyamat, mely a II. világháború és a kortárs művészet felértékelődését hozta. Az elmúlt évek elemzéseit látva ma már biztosan kijelenthető, hogy ez a tendencia nem tekinthető piaci manipulációnak, sem egyszerű „divathullámnak”. A befektetési célú vásárlások terén az elmúlt 15 év nyilvános eredményei az úgynevezett post-war és kortárs művészet hegemoniáját mutatják. Az Artpice.com által készített, a 2020-as trendmozgásokat bemutató elemzés szerint ez a szegmens nagyjából háromszoros értéknövekedést mutat a 19. és 20. századi klasszikus modern alkotásokkal szemben.¹

¹ <https://www.artprice.com/artprice-reports/the-contemporary-art-market-report-2020/the-contemporary-art-rush>

Forrás: Artprice.com

Bár a tavalyi évben némi visszaesést mutatott a globális műtárgypiac forgalma, a II. világháború utáni időszak továbbra is tartja korábbi népszerűségét. Amennyiben a piaci részesedés szempontjából nézzük a folyamatot, az összforgalom 52%-át tette ki a II. világháború utáni művészet, melyet 23%-kal követ a modern (főként 19. századi végi és a 20. század első felének alkotásai), míg a régi mesterek forgalma összesen 13%-ot tett ki a 2016-os évben.² Ráadásul, míg az antik és a modern művészeti piacon árcsökkenés volt tapasztalható, addig a kortárs művészeti szegmensben mintegy 4%-kal emelkedtek az árak.³

A 1945 utáni művészet népszerűsége több okra vezethető vissza. A műkincspiac befektetési célú vásárlásai szempontjából ez az időszak befolyásolható a legnagyobb mértékben, hisz itt még korántsem beszélhetünk kanonizált életművekről, iskolákról, tendenciákról és korszakokról, mint mondjuk a klasszikus modern, vagy éppen a 19. századi művészet esetében. E tekintetben a II. világháború utáni és kortárs művészet megítélése még formálható, alakítható, mely a piaci eredményekre is képes nagyobb „hatást” gyakorolni.⁴ Ez a napjaink művészetét jellemző sajátosság ugyanakkor kockázatokat is rejt magában, hisz egy életmű árfekvésének szinten tartása, növelése

² Dr. Clare McAndrew: *The Art Market 2017*. Basel, UBS–Art Basel, 2017. Magyarul ismerteti: portfolio.hu <http://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/a-vilag-mutargypiac-a-2016-ban.247539.html>

³ TEFAF 2017 *Global Art Market Report*. Szerk.: Prof. Dr. Rachel A. J. Pownall, Maastricht, TEFAF, 2017. <http://1uyxqn3lzdsa2ytyzj1asxmmmpt.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2017/03/TEFAF-Art-Market-Report-20173.pdf> Magyarul ismerteti: portfolio.hu <http://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/mutargypiaci-trendek-erosodoben-a-muveszeti-vasarok-es-a-kortars-szegmens.246016.html>

⁴ <https://www.artprice.com/artprice-reports/the-contemporary-art-market-report-2020/a-new-landscape>

sokban függ az adott alkotó szereplésének gyakoriságán, nívós szakmai rendezvényeken – egyéni és csoportos kiállításokon, vásárokon – történő részvételein.

A 1945 utáni művészet népszerűségének azonban van egy másik oka is. Az elmúlt néhány évtizedben a vizuális kultúrát alapvetően befolyásoló folyamatok játszódtak le a nyugati társadalomban. A változások szociális és társadalmi vetületei a művészeti érték nivellálódására is erőteljes hatást gyakoroltak. Ennek következtében a 19. valamint a 20. század első felének kulturális és társadalmi erőterébe született alkotások, életművek mai megítélése is rengeteget változott. Ez nemcsak a nyugati-európai, vagy tengeren túli országokban, hanem – igaz 10-15 éves késéssel – de már hazánkban is jól megfigyelhető. Ezt a folyamatot a hazai aukciós eredmények is igazolják. Az olyan iskolák és irányzatok, mint a naturalizmus, a szecesszió, vagy éppen Grasham-kör, Czóbel Béla, Rippl-Rónai József finomabb hangolású, kontemplatív szemléletű művészete a gyűjtők fiatal generációja számára avítottá váltak. Helyettük az avantgárd erőteljesebb hangolású, a hagyományos művészeti műfajokat átértelmező életművek, alkotások ázsioja és értéke nőtt szembevető módon.

A fenti folyamatoknak köszönhetően a hazai kortárs piac erőteljes fellendülésnek indult az elmúlt néhány évben. A 2000-es évek elején még alig méltatott II. világháború utáni progresszív irányzatok népszerűsége mára jelentősen megugrott. A másodlagos piaci szereplők árverésein egyre nagyobb volumenben és egyre dinamikusabb értékemelkedéssel jelenik meg ez a kínálati szegmens. **A hazai aukciós piacon az IPARTERV generáció népszerűsége a legszembetűnőbb, de az árverezőházak kínálatában évről-évre folyamatosan bővül a főként 1980 és 1990 közé datálható tételek száma is.** A 2019-es évben jelentős életműrekordok születtek: a Virág Judit Galéria 2019 novemberi kortárs árverésén Nádler István *Kapcsolat* című 1971-es műve 35 millió forintért kelt el, míg Lakner László *Metamorfózis – egyszer, aztán, később / Várakozók (Példázat), 1964-1967* című alkotása 42 millió forintos áron talált új gazdára.

Ez a tendencia tovább folytatódott 2020-ban, illetve 2021-ben. Keserü Ilona *Rekonstrukció* (1990) című festményének a párizsi Musée National d'Art Moderne – Centre Pompidou kollekciójába történő bekerülését követően, a művész *Marilyn és a tenger* (1987) című alkotása 55 millió forintért cserélt gazdát idehaza. A tavalyi Lengyelországban elért életműrekord után, pedig Bak Imre *Geometrikus kalligráfiája* (1982) is 42 millió forintért kelt el a budapesti aukciós piacon.

III. Gáspár György műveinek piaci pozíciója

Az IPARTERV generáció felértékelődése mellett, napjaink művészete iránt is növekszik az érdeklődés a műkincspiacon. A kortárs szcénán belül elsősorban azok a törekvések kapnak nagyobb figyelmet, melyek szorosabban kapcsolódnak a hazai progresszív tradícióhoz, a magyar struktúraelvű-geometrikus művészeti hagyományaihoz, illetve a neoavantgárd mediális kísérleteihez. Gáspár György művészete is ezekkel a jelenségekkel állítható párhuzamba: szeriális, az op-art, valamint az ipari tárgykultúra formavilágát idéző munkái nemcsak idehaza, hanem a nemzetközi művészeti szcénában is népszerűek lehetnek majd.

A Gáspárt négy éve képviselő Viltin Galéria tudatos piacépítő tevékenységének köszönhetően, az alkotó munkái egyrészt megtalálhatóak az ismert magyar kortárs magángyűjtemények többségében, másrészt eljutottak több rangos európai kortárs művészeti vásárra is (ARCO Madrid, BRAFA Brüsszel,

Art Karlsruhe; Art Paris, Vienna Contemporary, PAD London-Párizs). A művész sikeres vásári megjelenései nyomán, alkotásai helyet kaptak számtalan fontos nemzetközi üveg- és op-art magánkollekcióban: a művész ma már francia, amerikai, orosz, német, kanadai és angol gyűjtőkkel rendelkezik.

A művész alkotásai közül, csupán egy darab bukkant fel a másodlagos piaci szegmensen belül az utóbbi néhány évben. A Kiskép és Fény Galéria 2020. szeptemberében megrendezett *Művészeti üveg- és Gorka kerámia* aukcióján Gáspár egy korábbi, *White Fission (2015)* című alkotása 4700 000 forintos kikiáltási áron nem talált gazdára.⁵

III. A kollekcióba tartozó művek együttes értéke

Az MNB-Ingatlan Kft. (székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.) számára, a Viltin Galéria által (székhely: 1061 Budapest, Vasvári Pál utca 1.) felajánlott 14, azaz tizennégy (Pécs, 1976.) alkotás értébecsléséhez az egyes darabok állapotán, témáján és méretén túl, az I. valamint a II. pontban körülírt kánonra, műtárgycsoportokra, piaci környezetre és gyűjteményi sajátosságokra vonatkozó megállapítások mellett, három alapvető szempontot kell figyelembe venni:

1. Gáspár György alkotásaira az elsődleges piaci résztvevőnek számító Viltin Galéria árképzése az iránymutató. Ennek oka, hogy Gáspár munkái szinte kizárólag a művészt képviselő intézményen, valamint annak partnergalériáin keresztül jutnak műkereskedelmi forgalomba. A Viltin Galéria árpolitikájára ma a nyugati árszínvonalhoz történő felzárkóztatás a jellemző, mivel az egyre élénkebb nemzetközi érdeklődésnek köszönhetően jó százalékkal képes értékesíteni külföldi vásárokon, valamint a partnergalériákban a művész munkáit.
2. Gáspár kisebb szériás sorozatait projekt jelleggel – azaz vagy előre lekötött vásárokra, vagy konkrét kiállításokra – készíti. Ennek nemcsak a hosszadalmas alkotásfolyamat, hanem az általa használt alapanyagok magas beszerzési ára, valamint annak nehézkes raktározása is az oka. Az aktuális járványhelyzet miatt, a művész több bemutatója is elmaradt, ugyanúgy ahogy az elmúlt év kortárs művészeti vásárainak többsége. Az elmúlt esztendőben készült alkotásai így felgyülemlettek műtermében, noha normál esetben, aktuálisan elérhető műveinek száma elenyésző.
3. A nemzetközi műkereskedelemben is képviselt nevek esetében figyelembe kell venni a forint napjainkban tapasztalható gyenge árfolyamát. Az hosszú időszakon keresztül a 300 és 330 forint között mozgó euró jelentősen elszakadt ettől az értéksávtól az elmúlt néhány hónapban. Jelenleg a 350-360 forint közötti zónában mozog.

Az MNB-Ingatlan Kft. (székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.) számára, a Viltin Galéria által (székhely: 1061 Budapest, Vasvári Pál utca 1.) felajánlott 14, azaz tizennégy Gáspár György (Pécs, 1976) eredeti, minden kétséget kizárólag a művész saját kezű, kiváló állapotban lévő alkotását az I., a II., illetve a III. pontban körülírt szempontok alapján, a 2. melléklet műleírásaiban meghatározott tartományokban, együttesen pedig a bruttó 59 000 000 Ft és 73 000 000 Ft, azaz az ötvenkilencmillió

⁵ Kiskép és Fény Galéria művészeti üveg és Gorka kerámia aukciója. 2020 szeptember 28. 23. tétel: White Fission (2015), ragasztott, csiszolt, polírozott üveg 30x30x23cm, kikiáltási ár: 4 700 000 Ft

és a hetvenhárommillió forintos értéksávban állapítom meg. Ez a becsült forgalmi érték nem tartalmazza az alkotások adás-vételi tranzakciója során felmerülő adó, díj és járulék terheket, valamint szállítási, biztosítási, állagmegóvási, elhelyezési költségeket.

IV. A művek dokumentálására és installálására vonatkozó megjegyzések

A 2. számú mellékletben szerepeltetett reprodukciók és az eredeti művek összevetését nehezíti, hogy a dokumentáló kamera lencséje egy fix nézőpontból rögzítette a művek látványát. A folyamatosan mozgó emberi pillantás, mely ráadásul két fókuszban gyűjti össze az alkotásokról visszaverődő fényt, nem tudja reprodukálni a fotó fix beállítását. Így a **2. mellékletben szerepeltetett reprodukciók a dokumentált alkotások fizikai látványától eltérő képet nyújthatnak a felszínes szemlélő számára.**

Gáspár saját alkotásait speciális módon installálja, melyről célszerű útmutatót kérni a művésztől. A művek majdani függesztését ennek figyelembevételével kell elvégezni.

Budapest, 2021. július 08.

Kaszás Gáspár
művészettörténész
Kaszás Gáspár
művészettörténész
igazságügyi szakértő

1. Melléklet: Gáspár György (Pécs, 1976.) alkotásai hazai és nemzetközi közgyűjteményekben

Glasmuseum Lette, Lette, Németország

Corning Museum of Glass, Corning, USA, NY

Kortárs Kerámia Alapítvány, Kecskemét

Mudac Museum, Lousanne, Svájc

Sir Elton John Art Collection, Egyesült Királyság

KOGART. Budapest

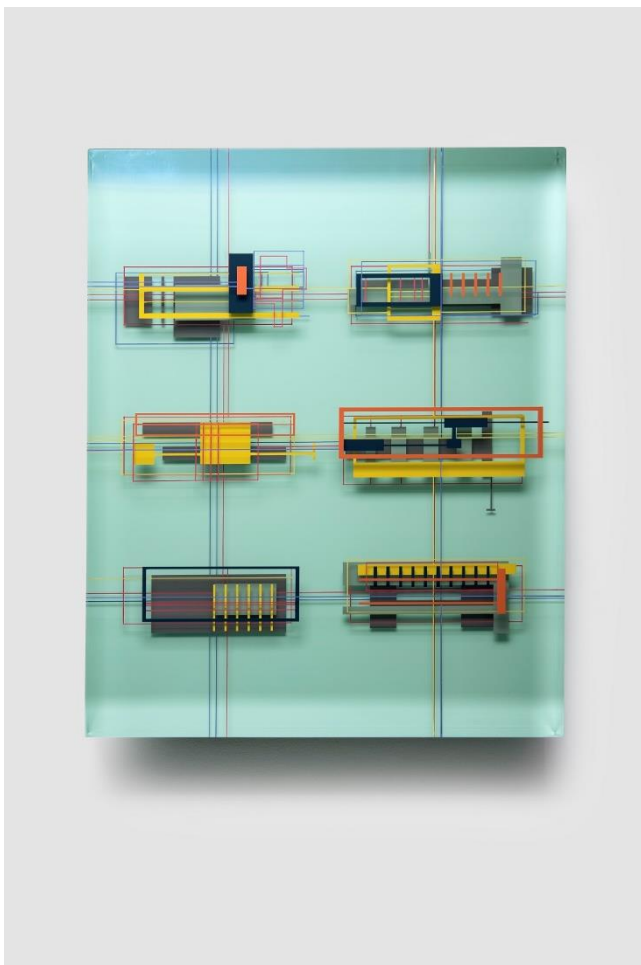
Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár

Magyar Iparművészeti Múzeum, Budapest

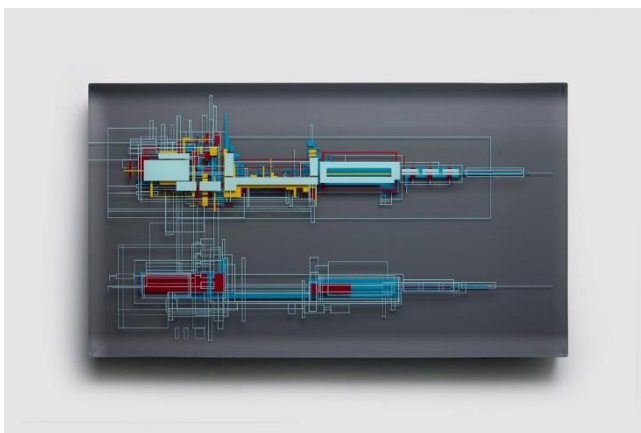
Museum Fascinacion Glas-Kunst, Öhringen, Németország

Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém

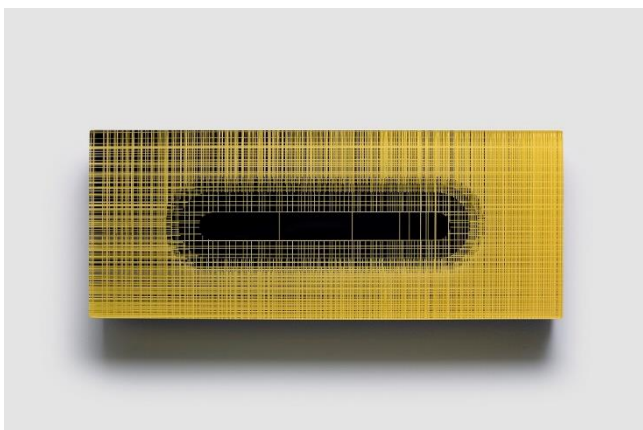
2. Melléklet: Az MNB-Ingatlan Kft. (Székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.) számára felajánlott 14, azaz tizennégy Gáspár György (Pécs, 1976) alkotás:

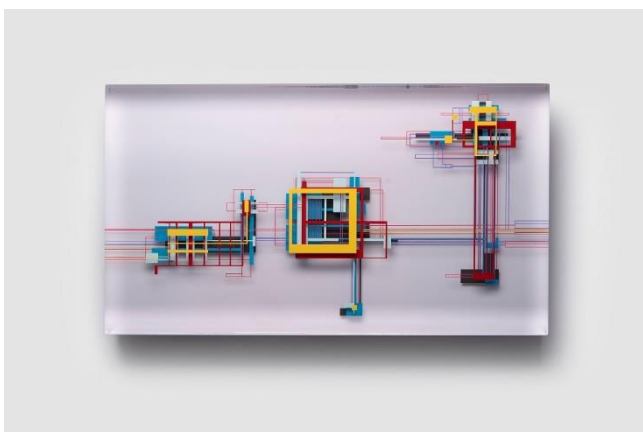
1. Gáspár György: Természeti tanulmányok I., 2021. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 40x50x6 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2021
állapot: ép
érték: 4 500 000 – 5 500 000 Ft

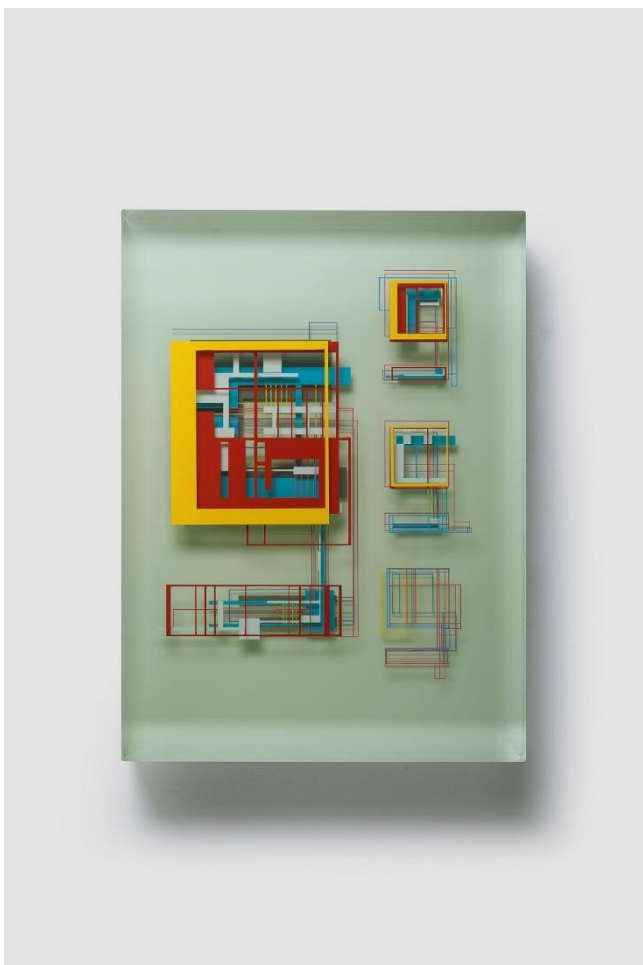
2. Gáspár György: Természeti tanulmányok III., 2021. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 34,5x60x5 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2021
állapot: ép
érték: 5 000 000 – 6 000 000 Ft

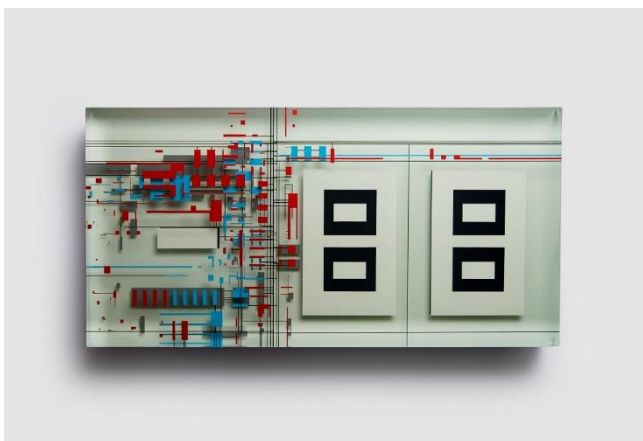
3. Gáspár György: Nyom, 2021. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 20x50x7 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2021, állapot: ép
érték: 4 000 000 – 5 000 000 Ft

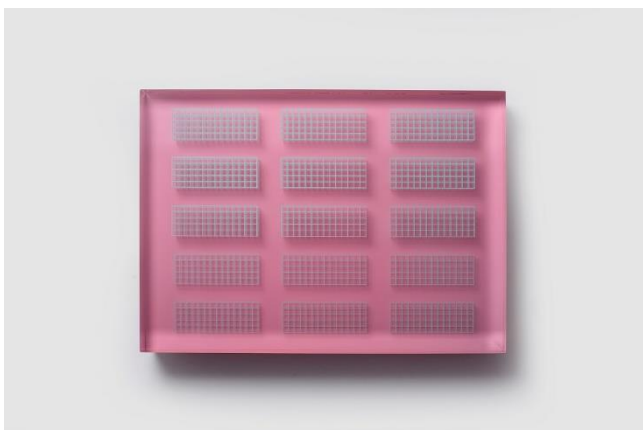
4. Gáspár György: Új mese, 2021. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 34x60x7 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2021
állapot: minimális ragasztó megfolyás a mű felső szegélyénél
érték: 5 000 000 – 6 000 000 Ft

5. Gáspár György: Természeti tanulmányok II., 2021. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 40x50x6 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2021
 állapot: ép
 érték: 4 500 000 – 5 500 000 Ft

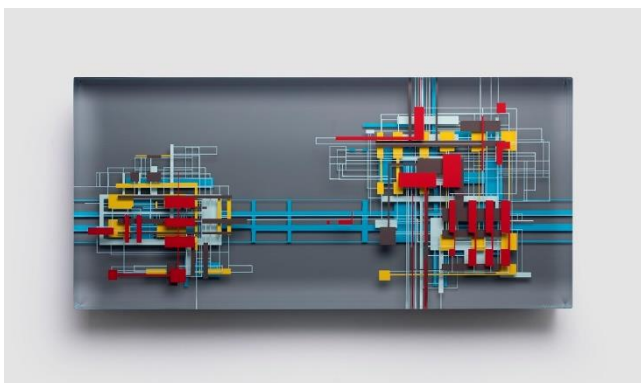
6. Gáspár György: Kontrol, 2020. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 30x60x6 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2020
 állapot: ép
 érték: 4 500 000 – 5 500 000 Ft

7. Gáspár György: Édes gyerekkor, 2020. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 43x60x8 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2020
 állapot: ép
 érték: 5 000 000 – 6 000 000 Ft

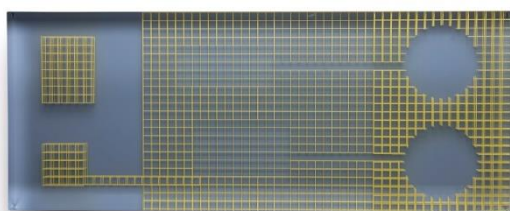
8. Gáspár György: Kerület I., 2020. kézzel festett optikai üveg, akrilfesték, 84x84x11 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2020, állapot: ép
 érték: 5 000 000 – 6 000 000 Ft

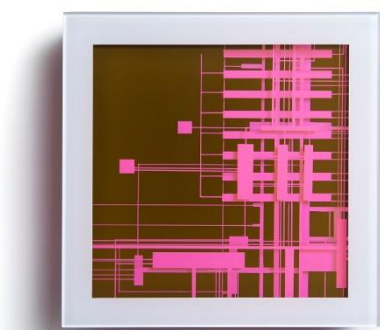
9. Gáspár György: *Elszigeteltség*, 2020. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 28x62x6 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2020
 állapot: ép
 érték: 4 500 000 – 5 500 000 Ft

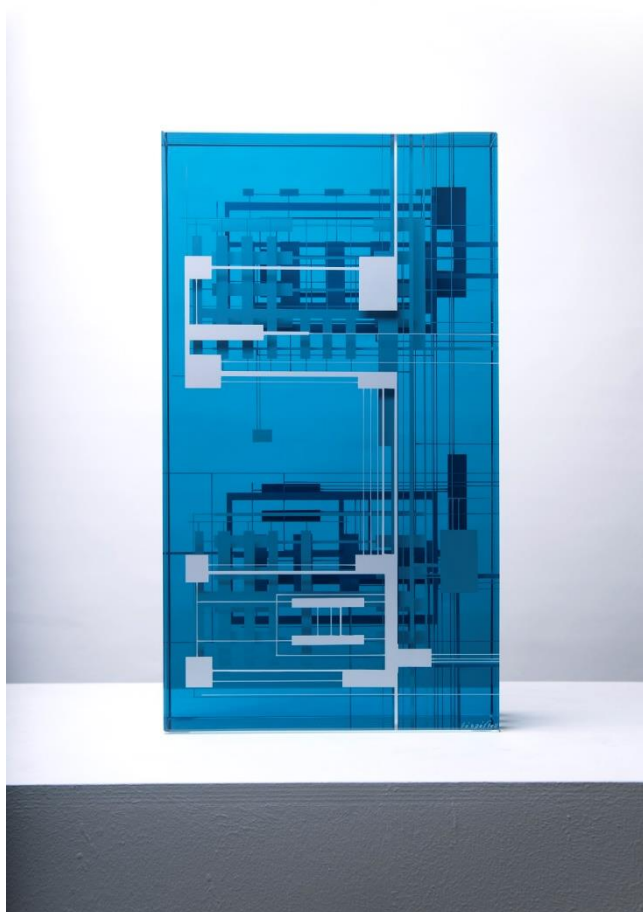
10. Gáspár György: *Rejtőzve*, 2019. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 25x25x6 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2019, állapot: ép
 érték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

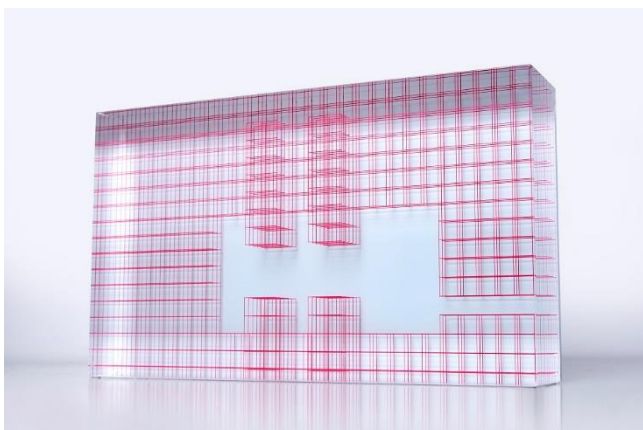
11. Gáspár György: *Siló*, 2019 kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 24x60x6 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2019, állapot: ép
 érték: 4 500 000 – 5 500 000 Ft

12. Gáspár György: Műszakváltás, 2019. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 24x24x5 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2019
 állapot: ép
 érték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

13. Gáspár György: Felvonó, 2020. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték, 45x25x9 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2020
 állapot: ép
 érték: 4 500 000 – 5 500 000 Ft

14. Gáspár György: Medence, 2019. kézzel festett, ragasztott, csiszolt optikai üveg, akrilfesték,
56x30x10 cm, jelezve jobbra lent: Gáspár 2019
állapot: ép
érték: 4 000 000 – 5 000 000 Ft